

EGY ISKOLA KÁLVÁRIÁJA

Közele évek kutatásai végre feloldották (vagy bonyolultabbá tették) azt az ellentmondást, hogy 1929-től, 1930-tól vagy 1931-től számíthatjuk-e az Ady Endre (eredetileg nő) utcai iskola létrejöttét.

pestszentimre első emeletes középülete az iskola volt

„Istennek pont Soroksnagyközség saját képviselő-testületi könyvei szolgáltak adatokat a kérdésben. Ugyanis Soroksárpéteri, a mai pestszentimre akkor még Soroksnagyközség része volt.)

Soroksár nem sokat törődött a külső részén egyre duzzadó lakosságú telepével. Ez meg az iskolák költségvetésén mutatkozott meg. A soroksári és soroksárpéteri iskolák tanulóinak 5600 pengő éves költségösszeg dukált, ebből a tanulóknak számarányának megfelelően 850 pengő járt volna

Soroksárpéterinek, viszont az anyaközség csak 300 pengőt volt hajlandó adni a 800 tanuló, 20-22 tanítós, 11 osztálytermes, 3-as turnusban tanító, több épületben működő soroksárpéteri iskolának. Ez az összeg egy teljes tanévre szólt, és benne foglaltattak az osztályok takarítási, fűtési, napló-, kréta- és kisebb pad-, asztal-, táblajavítási dologi kiadásai is. Mindez akkor, amikor a sláger arról szólt, hogy „havi 200 pengő fixszel az ember könnyen viccel” – de ez a 300 pengő egy teljes évre adatott.

1926-ban Klebelsberg Kunó

vallás- és közoktatásügyi miniszter – a nagy iskolaépítő – végre megértette a Soroksárpéteri Állami Elemi Népiskola gondnokságának kb. ezredik levelét, melyben új iskolát, óvodát kérelmeztek, hogy ne kelljen reggel, délután és délután is tanítani az iskolai osztályokban. Ebben az évben 160 ezer pengőt utalt át a kultuszminiszter Soroksár községnek, hogy Soroksárpéterin felépítsen egy hat tantermes emeletes iskolát, két óvodát, két óvónői lakást és egy orvosi rendelőt. Ez valóban hatalmas fejlesztést jelentett volna.

Ugyanezen, 1926-os évnek a végén a járás főszolgabírója hivatalból elindította a csaknem 8000 lakosú Soroksárpéteri elváltását Soroksártól. Soroksár erre a hírre úgy érezte, hogy az új – leváló – községgel szemben már semmilyen kötelezettsége nincs, azaz az irdatlanul nagy 160 ezer pengős összeg őt illeti. Építkezés helyett évekig csak tessék-lássék aktatologatás folyt.

Az 1927-es „közbeszerzési” kiírásban 159 ezer pengős vállalkozói díjjal nyert – szókas szerint – az egyik soroksári építőmester, aki a döntést hozó képviselő-testület oszlopos tagja volt. A pályázat végeredményét el is fogadta a minisztérium és az Állami Építészeti Hivatal. Viszont az 1928-ban ismét kiírt „árlejtési” értékelésen már 219 486 pengőre emelkedett a vállalási összeg. A levéltári dokumentumok sajnos nem szólnak arról, hogy miért kellett újabb árajánlatos pályázatot kiírni, s mitől emelkedett a másfélszere-sére a három épület költsége. A szerződést is megkötötték a soroksári vállalkozóval, de akkor már csak egy óvoda szerepelt a papíron, és a bekerülési költség is belül maradt a minisztériumi összegben, hiszen csak 120 ezer pengős tételre került pecsét. Persze ebből se lett épület, csak azt lehetett vele bizonyítani, hogy Soroksár község kezét-lábát tőri a soroksárpéteri oktatási intézmények felépítéséért.

A miniszter 1929-ben meg-

unta a korábbi évek végrehajtás nélküli „tenderkiírásait”, és viszszaakövetelte a 160 ezer pengőt. „A kultuszminisztériumban az az álláspont, hogy ha a község ez évben az építkezést meg nem kezdi, úgy ezen államsegély is el fog vonatni” – áll a soroksári testület 1929. június 15-i jegyzőkönyvében.

Lett erre nagy kapkodás a soroksári község házában. Újabb kifogásokat soroltak fel, miért nem kezdik meg a falak készítését.

Viszont a pénz megmentése érdekében olyan jelentést küldhettek a minisztériumba, hogy tulajdonképpen már kész is van az iskola. Erre az a bizonyíték, hogy 1929-ben sorra nevezte ki a miniszter Soroksárpéteribe az új pedagógusokat. Ebből eredhet az 1929-es létrehozási dátum.

Soroksár, hogy mentse a menthetőt, a mai Juhász József utca és Deák Ferenc utca sarkán álló Dióhéj Otthon akkori épületében bérelt két szobát osztályteremnek. A két „tanterem” mellett egy harmadik lakószobát is bérletbe vett, hogy el tudja helyezni az új tanítókat és osztályait, hiszen ekkorra már közel 1000 iskoláskorú élt itt.

1930-ban újabb versenytárgyalást írtak ki, és az imrei iskolák történetében először csoda történt. Ugyanis nem Soroksár közművesmesterével, hanem Majnik Antal gyömrői iparral szerződtek 1930. január végén. Az emeletes, 6 tantermes iskola építési költsége 88 500 pengőre zsugorodott, mire 1930 nyarán megkezdtek az építést. Óvodákról és egészségházzal ekkor már szó sem volt.

Az elkészült iskolaépületet

1930 végén adták át, innen datálható az alapítás 1930-as időpontja.

A bebútorozással kapcsolatos vita 1931 őszeig tartott. Az elmondások szerint nem is indulhatott el a tanítás szeptemberben az önálló Pestszentimre nagyközség elsőnek elkészült iskolájában. Csak késve kezdődhetett meg az 1931/32-es tanév az akkori Jenő utcai elemiben, Pestszentimre első emeletes középületében. Ez adja az 1931-es év ünneplésének lehetőségét.

Ezek után ember legyen a talpán, aki el tudja dönteni az iskola alapításának dátumát...

→ Pándy Tamás
helytörténész

HOVÁ LETT A KÜLÖNBÖZET?

Időközben – 1930. január 8-án, 85 éve – Soroksárpéteri önállóságát írásba adta a belügyminiszter. Ez újabb kibúvót jelentett Soroksárnak az elkészült épület berendezése alól. Ma már érthetetlen, hogy a 160 ezer pengő négyéves használatára és kamatai után Soroksár község miért zárkózott el a miniszter által – felszerelésre is – kiutalt pénz felhasználásától. Nem beszélve a 160 ezer pengő és a 88 500 pengős építési költség 71 500 pengős különbségéről. Vajon hogyan számolt el Soroksár ezekkel az összegekkel?